

Filozofski fakultet / Filosofija (2017) / ISTORIJA ONTOLOGIJE

Naziv predmeta:	ISTORIJA ONTOLOGIJE			
Šifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova (P+V+L)
4571				
Studijski programi za koje se organizuje	Filosofija (2017)			
Uslovljenost drugim predmetima	Predmet "Istorija ontologije" nije uslovljen drugim predmetima.			
Ciljevi izučavanja predmeta	Upoznavanje sa istorijskim razvojem ontološkog pitanja kao temeljnog filozofskog pitanja, kao i upoznavanje sa kanonskim tekstovima.			
Ishodi učenja	1. Pozna je istoriju predmoderne ontologije. 2. Demonstrira hermeneutičku vještinu tumačenja i razumijevanja kanonskih tekstova antičkih i srednjovjekovnih autora (Platon, Aristotel, Plotin, Toma Akvinski...). 3. Analizira razvoj ontološkog pitanja u antičkoj i srednjovjekovnoj filozofiji (ex nihilo nihil fit i creatio ex nihilo). 4. Kritički preispituje kosmološki, esencijalistički, onto-teološki i logički pristup ontologiji. 5. Primjenjuje teorijska znanja iz ontologije na ontičke nauke.			
Ime i prezime nastavnika i saradnika	Nastavnik: prof dr Bogoljub Šijaković Saradnik: mr Gordana Krcunović			
Metod nastave i savladanja gradiva	Predavanja, rad na izvornim filozofskim tekstovima, komentari, dijalози, kritičke refleksije i diskusije.			
Plan i program rada				
Pripremne nedjelje	Priprema i upis semestra			
I nedjelja, pred.	Predsokratovci.			
I nedjelja, vježbe	- Pregled Dilsove zbirke "B-fragmenata" koji se odnose na predsokratovsku kosmološku ontologiju. - Dijalog o razvoju "ontološkog" pitanja od Talesa do Demokrita.			
II nedjelja, pred.	Parmenid: "O prirodi".			
II nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Parmenidove poeme "O Prirodi". - Dijalog o relaciji: noein-legein-einai kod Parmenida. - Rasprava o određenjima bića kod Parmenida.			
III nedjelja, pred.	Platon: "Parmenid".			
III nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje prve tri "hipoteze" o Jednom iz Platonovog dijaloga "Parmenid". - Dijalog o odnosu između Jednog i Mnštva u Platonovom "Parmenidu". - Rasprava o dijalektici i ontologiji.			
IV nedjelja, pred.	Platon: "Sofist", "Sedmo pismo".			
IV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje pet "najviših rodova" u dijalogu "Sofist". - Dijalog o "raspravi velikana oko bivstva". - Tumačenje i komentarisanje "epistemološkog ekskursa" u "Sedmom pismu": onoma-logos-eidolon-episteme i eidos kao "nešto peto".			
V nedjelja, pred.	Aristotel: Metafizika.			
V nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje "višeznačnosti bića" u "Metafizici". - Analiza četiri osnovna značenja bića kod Aristotela.			
VI nedjelja, pred.	Aristotel: Metafizika.			
VI nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Aristotelovog pojma "usije": ontologija i/ili usiologija?			
VII nedjelja, pred.	Novoplatonizam.			
VII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje istorijskih preduslova nastanka Plotinove metafizike nadbivstvenog Jednog. - Dijalog o ontološkoj napetosti između monizma i dualizma u grčkoj filozofiji.			
VIII nedjelja, pred.	Plotin: Bivstvovanje i Jedno			
VIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Plotinovog shvatanja "nadbivstvenog Jednog". - Dijalog o reperkusijama platonovske i aristotelovske ontologije kod Plotina. * Prva provjera znanja: seminarski rad.			
IX nedjelja, pred.	Toma Akvinski: "O biću i suštini". Analogia entis.			
IX nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje Tomine rasprave "O biću i suštini". - Dijalog o aristotelovskoj ontologiji kod Tome Akvinskog.			
X nedjelja, pred.	Hrišćanska ontologija ličnosti.			
X nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje tekstualnih svjedočanstava "ontološke revolucije" kod Kapadokijaca. - Dijalog o ličnosti kao ontološkoj osnovi postojanja: Bog, čovjek, svijet.			

XI nedjelja, pred.	Suština i energija.					
XI nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje odnosa suštine i energije (ousia-energeia) u Lambda knjizi Aristotelove "Metafizike" i u "Trijadama" Sv. Grigorija Palame. - Dijalog o nepristupnosti suštine i pristupnosti energija.					
XII nedjelja, pred.	Ontološki dokazi za egzistenciju Boga.					
XII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje klasičnog ontološkog dokaza Božije egzistencije kod Anselma Kentenerijskog ("Proslogion"). - Dijalog o kritici ontološkog dokaza kod Tome Akvinskog ("Summa theologiae").					
XIII nedjelja, pred.	Načini postojanja univerzalija.					
XIII nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje "spora oko univerzalija": ens generalissimum i ens realissimum. * Druga provjera znanja: kolokvijum.					
XIV nedjelja, pred.	„Ex nihilo nihil fit“					
XIV nedjelja, vježbe	- Tumačenje temeljnog aksioma grčke ontologije: „Ex nihilo nihil fit“.					
XV nedjelja, pred.	„Creatio ex nihilo“.					
XV nedjelja, vježbe	- Tumačenje i komentarisanje temeljne biblijske postavke: „Creatio ex nihilo“. - Dijalog o ontologiji nestvorenog i stvorenog. - Rasprava o "spekulativnom realizmu" Kentena Mejasua: kritika korelacionizma i svijet kao "Veliko spolja".					
Opterećenje studenta	Nedjeljno 5 kredita x 40/30 = 6 sati i 40 minuta Struktura: 2 sata predavanja 2 sata vježbi 2 sata i 40 minuta individualnog rada studenta (za kolokvijume, izrada domaćih zadataka) uključujući i konsultacije U semestru Nastava i završni ispit: (6 sati i 40 minuta) x 16 = 106 sati i 40 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 2 x (6 sati i 40 minuta) = 13 sati i 20 minuta Ukupno opterećenje za predmet: 5 x 30 = 150 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 - 30 sati. Struktura opterećenja: 106 sati i 40 minuta (nastava) + 13 sati i 20 minuta (priprema) + 30 sati (dopunski rad).					
Nedjeljno			U toku semestra			
kredita x 40/30=0 sati i 0 minuta 0 sat(a) teorijskog predavanja 0 sat(a) praktičnog predavanja 0 vježbi 0 sat(a) i 0 minuta samostalnog rada, uključujući i konsultacije			Nastava i završni ispit: 0 sati i 0 minuta x 16 =0 sati i 0 minuta Neophodna priprema prije početka semestra (administracija, upis, ovjera): 0 sati i 0 minuta x 2 =0 sati i 0 minuta Ukupno opterećenje za predmet: x 30=0 sati Dopunski rad za pripremu ispita u popravnom ispitnom roku, uključujući i polaganje popravnog ispita od 0 do 30 sati (preostalo vrijeme od prve dvije stavke do ukupnog opterećenja za predmet) 0 sati i 0 minuta Struktura opterećenja: 0 sati i 0 minuta (nastava), 0 sati i 0 minuta (priprema), 0 sati i 0 minuta (dopunski rad)			
Obaveze studenta u toku nastave			Redovno prisustvo predavanjima, aktivno učešće u radu na časovima vježbi i izrada seminarskih radova.			
Konsultacije			Nakon predavanja i vježbi.			
Literatura			Literatura: H. Diels, Fragmenti predsokratovaca (str. 207-212). B. Šijaković, Mythos, physis, psyhe (str. 235-251). Platon, Parmenid, 128e-136e; Sedmo pismo, 342a-344d; Sofist, 236-e-241a. Aristotel, Metafizika Γ 1, E 1, Z, H, Θ, K 7, A. T. Akvinski, O biću i suštini, Beograd 1973. A. Zimmermann, „Temeljno pitanje u metafizici Srednjovjekovlja“, Luča II/1-2 (1985) 127-135 Дионисије Аеропагита, „Аποφατικό i katafatico bogoslovlje“, Luča III/1-2 (1986) 4-63.			
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje			- Seminarski rad: 10 bodova. - Kolokvijum: 20 bodova. - Prisustvo i rad na nastavi: 22 boda. Minimum za prelaznu ocjenu: 52 boda			
Posebne naznake za predmet			Za dodatnu literaturu obratiti se profesoru.			
Napomena			Plan realizacije nastavnog programa po tematskim cjelinama i terminima studenti će dobiti na početku semestra.			
Ocjena:	F	E	D	C	B	A
Broj poena	manje od 50 poena	više ili jednako 50 poena i manje od 60 poena	više ili jednako 60 poena i manje od 70 poena	više ili jednako 70 poena i manje od 80 poena	više ili jednako 80 poena i manje od 90 poena	više ili jednako 90 poena